

Vyvýšenie kríža

Pavol po nejakom čase svojho pôsobenia v Antiochii navrhol spolupracovníkom, aby sa vydali na ďalšiu misijnú cestu. Barnabášovi povedal: „Vráťme sa a ponavštevujme bratov, ako sa majú, po všetkých mestách, kde sme hlásali Pánovo slovo“ (Sk 15,36).

Pavol a Barnabáš obzvlášť ohľaduplne mysleli na tých, čo len prednedávnom ich službou prijali posolstvo evanjelia; túžili znova ich uvidieť. Táto starostlivosť Pavla nikdy neopúšťala. Aj keď sa nachádzal v nových misijných oblastiach, ďaleko od predošlých pôsobísk, nikdy neprestal týchto novoobrátených nabádať, aby zostali verní a „v bázni Božej“ zdokonaľovali „svoje posvätenie“ (2 Kor 7,1). Stále sa im snažil pomôcť, aby sa z nich stali samostatní, dospelí, zdatní vo viere, horliví a celým srdcom Bohu a šíreniu jeho kráľovstva oddaní kresťania. (201)

Barnabáš bol ochotný ísť s Pavlom, no chcel aby s nimi smel ísť aj Marek, ktorý sa znova rozhodol hlásať evanjelium. Pavol mal však proti tomu výhrady. Usúdil, že „netreba brať takého“, ktorý ich na prvej misijnej ceste v tiesnivej chvíli opustil. Nemal vôľu prehliadnuť slabosť, ktorú Marek prejavil tým, že z misijnej práce odišiel a utiahol sa do bezpečia a pohodlia domova. Apoštol tvrdil, že človek s takou malou vytrvalosťou sa nehodí do diela, ktoré vyžaduje trpezlivosť, sebazapieranie, statočnosť, oddanosť, vieru, ochotu obetovať, ak treba, aj život. Rozpor sa natoľko vyostřil, že Pavol a Barnabáš sa rozišli. Barnabáš podľa svojho presvedčenia „si vzal Marka a odplavil sa na Cyprus. Pavol si vybral Sílasa. Bratia ho zverili Pánovej milosti a vydal sa na cestu“ (Sk 15,38-40).

Pavol a Sílás cestou cez Sýriu a Cylíciu posilňovali zbory. Nakoniec prišli do Derbe a Lystry v Lykaónii. Svojho času práve v Lystre Pavla kameňovali, no napriek tomu sa s ním znova stretávame tam, kde mu vtedy hrozilo krajné nebezpečenstvo. Chcel vedieť, ako v skúškach obstáli tí, čo jeho úsilím prijali evanjelium. Nebol sklamaný, pretože veriaci v Lystre aj napriek prudkému odporu zostali verní.

Pavol sa tu znova stretol s Timotejom, svedkom svojho utrpenia na sklonku prvej návštevy v Lystre. Timotejov dojem z oných udalostí (123) sa časom natoľko prehĺbil, že tento veriaci mladík si teraz pokladal za povinnosť plne sa venovať zvestovaniu evanjelia. (202) S Pavlom bol jedno srdce a vrúcne túžil stať sa apoštolovým pomocníkom, len čo sa k tomu naskytne príležitosť.

Pavlov spoločník Sílás bol síce skúsený a prorockým Duchom obdarený pracovník, no povinností bolo toľko, že pre misijnú službu bolo treba vychovať viac nových pracovníkov. Pavol v Timotejovi poznal muža, ktorý si evanjelijnú službu vysoko cení a pokladá ju za svätú, neľaká sa utrpenia a prenasledovania a ochotne sa dá poučiť. Apoštol však aj tak váhal prevziať zodpovednosť za prípravu neskúseného mladíka Timoteja za hlásateľa evanjelia, kým dôkladne nespozná jeho povahu a doterajší život.

Timotejov otec bol Grék a jeho matka Židovka. Timotej už od detstva poznal Písmo. V rodičovskom dome pozoroval zdravú a rozvážnu zbožnosť. Viera jeho matky i starej matky v Božie slovo mu stále pripomínala požehnanie života podľa Božej vôle. Božie slovo bolo pravidlom, podľa ktorého tieto dve zbožné ženy vychovávali Timoteja. Duchovná sila, ktorú od nich pri výchove získaval, mu pomohla, že zostal čistý v prejave a nepodľahol škodlivým vplyvom okolia. Takto spolupracovali jeho domáce vychovávateľky s Bohom a pripravovali ho znášať zodpovednosti života.

Pavol poznal, že Timotej je verný, vytrvalý a úprimný, preto si ho vybral za spolupracovníka a spolucestovateľa. Odmenou žien, čo Timoteja v detstve vychovávali, bolo vedomie, že ich milované dieťa sa stalo blízkym spoločníkom veľkého apoštola. Timotej bol síce ešte mládenec, keď ho Boh povolal za

učiteľa, no jeho zásady (203) boli včasnou výchovou tak upevnené, že sa mohol stať Pavlovým pomocníkom. Hoci bol mladý, zverenú zodpovednosť znášal s kresťanskou pokorou.

Prezieravý Pavol radil Timotejovi, aby sa dal obrezať, nie však preto, že by to vyžadoval Boh, ale kvôli prípadnej námietke kresťanov zo židovstva proti Timotejovej kazateľskej službe. Pavol pri svojom poslaní bude musieť cestovať v rôznych krajinách z mesta do mesta a často bude Krista zvestovať v židovských synagógach a v iných zhromaždeniach. Keby sa poslucháči dozvedeli, že jeden z jeho spolupracovníkov je neobrezaný, jeho úsilie by mohla ohroziť zaujatosť a fanatizmus Židov. Apoštol musel všade počítať s tvrdým odporom a bezohľadným prenasledovaním. Svojich židovských bratov i pohanov chcel oboznámiť s evanjeliom, a preto sa v rámci (124) zásad viery všemožne snažil odstrániť každú zámienku k odporu. Napriek tomu, že židovskej zaujatosti urobil veľký ústupok, veril a učil, že obriezka či neobriezka neznamena nič, zatiaľ čo Kristovo evanjelium znamená všetko.

Pavol si obľúbil Timoteja, svojho „pravého syna vo viere“ (1 Tim 1,2). Veľký apoštol sa často uchýlil s týmto mladším učeníkom do ústrania a kládol mu otázky z biblických dejín. Pri cestách z jedného miesta na iné svedomito ho poučal, ako úspešne pracovať. Pavol i Sílás sa snažili v Timotejovi prehĺbiť získané presvedčenie o posvätnosti a záväznosti zvestného poslania kazateľa. (204)

Timotej sa pri svojej práci často utiekal o radu a poučenie k Pavlovi. Nič nerobil unáhľene, ale uvážlivo a pokojne. Pri každom rozhodujúcom kroku sa pýtal: Je to cesta Pánova? Duch Svätý v ňom našiel toho, koho možno tvarovať do podoby chrámu, príbytku Božej prítomnosti.

Ak učenie Písma prenikne každodenný život človeka, potom mu hlboko a trvalo ovplyvní povahu. Toto učenie Timotej šíril a podľa neho aj žil. Nemal nejaké obzvlášť skvelé vlohy, no jeho úsilie a schopnosti, ktoré dostal od Boha, mali v Majstrovej službe veľkú cenu. Od ostatných veriacich sa líšil svojou praktickou zbožnosťou, z ktorej pochádzal jeho vplyv.

Tí, čo pracujú pri záchrane hynúcich, musia získať hlbšie, úplnejšie a jasnejšie poznanie Boha, než aké možno nadobudnúť obyčajným úsilím. Majstrovej službe musia venovať všetky svoje sily. Pracujú vo vznešenom a svätom povolaní a ak ich odmenou má byť záchrana hynúcich, musia sa pevne primknúť k Bohu a denne prijímať novú milosť a silu zo zdroja všetkého poznania. „Veď zjavila sa Božia milosť na spásu všetkým ľuďom a vychováva nás, aby sme sa zriekli bezbožnosti a svetských žiadostí a žili v tomto veku triezvo, spravodlivo a nábožne, a tak očakávali blahoslavenú nádej a príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista, ktorý vydal za nás seba samého, aby nás vykúpil z každej nepravosti a očistil si vlastný ľud, horlivý v dobrých skutkoch“ (Tit 2,11-14).

Skôr ako Pavol a jeho spoločníci odišli do novej oblasti, navštívili zbory, (205) ktoré boli založené v Pizídii a jej okolí. „A chodili po mestách, odovzdávali im učenie, ktoré vyhlásili apoštolovia a starší v Jeruzaleme. Cirkvi sa upevňovali vo viere a deň čo deň sa zväčšovali počtom“ (Sk 16,4.5). (125)

Apoštol Pavol pociťoval hlbokú zodpovednosť za tých, čo sa obrátili za jeho pôsobenia. Prial si, aby zostali verní. Chcel, aby mu to bolo na „slávu v Kristov deň“, že „nebežal nadarmo a nenamáhal sa zbytočne“ (Fil 2,16). Obával sa o výsledok svojho zvestného úsilia. Uvedomoval si, že ak nesplní svoju misijnú povinnosť a ak zbor nebude s ním spolupracovať na záchrane hynúcich, môže to ohroziť aj jeho vlastnú spásu. Vedel, že samotné kázanie nestačí na to, aby sa veriaci neochvejne pridržali Slova života. Vedel, že ak chcú v diele Kristovom napredovať, musia si osvojiť pracovnú zásadu úspechu: Príkaz na príkaz, pravidlo na pravidlo, tu trochu, tam trochu. (Pozri Iz 28,10.)

Existuje všeobecná zásada, že ak človek nepoužíva schopnosti, ktoré od Boha dostal, ochabnú a stratia sa. Podobne aj pravda stráca svoju životodarnú moc a liečivú silu, ak človek podľa nej nežije a neoznami ju iným. Preto sa Pavol obával možnosti, že sa mu nemusí podariť každého človeka urobiť dokonalým v

Kristovi. Pavlova nádej spásy bledla pri pomyslení, že by nejakým vlastným zlyhaním mohol cirkvi dať skôr podobu ľudskú miesto božskej.

Jeho poznanie, výrečnosť, zázraky a videnie večných vecí, keď bol uchvátený do tretieho neba – to všetko by bolo márne, ak by svojou nevernosťou v diele záchrany hynúcich (206) mal stratiť Božiu milosť. Preto ústne i písomne zaprisahal tých, čo prijali Krista, aby žili a zostali „bezúhonní a úprimní, Božie deti bez hany uprostred zvrhého a skazeného pokolenia... ako svetlá na svete,“ a to tým, že sa budú pridŕžať Slova života (Fil 2,15.16).

Každý verný služobník Boží si uvedomuje veľkú zodpovednosť za duchovný pokrok veriacich, o ktorých sa má starať, a túžobne si praje, aby boli Božími spolupracovníkmi. Uvedomuje si, že od verne vykonaného diela, ktoré mu zveril Boh, veľkou mierou závisí blaho cirkvi. Opravdivo a usilovne chce vo veriacich vzbudiť túžbu získavať hynúcich pre Krista, lebo vie, že každý nový člen cirkvi predstavuje ďalšieho pomocníka pri plnení plánu vykúpenia.

Po návšteve cirkevných zborov v Pizídii a jej okolí Pavol a Sílás s Timotejom prešli cez „Frýgiu a galatský kraj“ (Sk 16,6), kde veľmi presvedčivo hlásali radostnú zvesť o spasení. Galaťania holdovali modlám; len čo si však vypočuli posolstvo apoštolov, potešili sa z neho, lebo im sľubovalo vyslobodenie z otroctva hriechu. Pavol a jeho spolupracovníci hlásali učenie o ospravedlnení vierou v Kristovu zmierujúcu obeť. Krista predstavili ako toho, ktorý videl (126) bezmocnosť padlého ľudstva a prišiel ho vykúpiť tým, že sám žil poslušne podľa Božieho zákona a podstúpil trest za neposlušnosť ľudí. Vo svetle kríža začali mnohí, (207) čo o pravom Bohu nič nevedeli, chápať veľkosť Otcovej lásky.

Takto Galaťania poznali základné pravdy o „Bohu, našom Otcovi“, a o „Ježišovi Kristovi, ktorý seba samého vydal za naše hriechy, aby nás vyslobodil z terajšieho zlého veku podľa vôle Boha a nášho Otca“. „Skrze vieru“ dostali Božieho Ducha a stali sa „v Kristovi Ježišovi... Božími synmi“ (Gal 1,3.4; 3,2.26).

Pavol žil medzi Galaťanmi tak, že neskôr mohol povedať: „Budte ako ja“ (Gal 4,12). Jeho úst sa dotklo žeravé uhlie z oltára a on mohol napriek svojim telesným slabostiam zvestovať Ježiša ako jediné nádej hriešnika. Tí, čo ho počuli, poznali, že bol s Ježišom. Vybavený mocou z výsosti vedel duchovné veci hodnotiť duchovne a boriť satanove pevnosti. Keď hovoril o Božej láske, ako sa zjavila v obeti jednorodného Božieho Syna, srdcia poslucháčov mäkli a ne jeden z nich sa začal pýtať: „Čo mám robiť, aby som bol spasený?“

Takto hlásal apoštol evanjelium po celý čas svojho misijného pôsobenia medzi pohanmi. Stále im poukazoval na golgotský kríž. V posledných rokoch svojho života vyhlásil: „Veď nie seba hlásame, ale Krista Ježiša, Pána; my sme len vaši služobníci pre Ježiša. Lebo Boh, ktorý povedal: Nech z temnot zažiarí svetlo, zažiaril aj v našich srdciach (208) na osvietenie poznania Božej slávy v tvári Ježiša Krista“ (2 Kor 4,5.6).

Posvätení poslovia, ktorí v prvopočiatoch kresťanstva oznamovali hynúcemu svetu radostnú zvesť o spásu, nepripúšťali, aby čo len jediné pomyslenie na vlastnú slávu malo im znemožniť zvestovať ukrižovaného Krista. Netúžili po moci a nechceli ani vynikať. Skrytí v Spasiteľovi velebili veľkolepý plán spasenia a život Krista, pôvodcu a dokonávateľa tohto plánu. Obsahom ich učenia bol Kristus, ten istý včera, dnes i naveky.

Keby dnešní učitelia Božieho slova stále viac vyvyšovali Kristov kríž, potom by ich služba bola oveľa úspešnejšia. Keby hriešnici mohli byť privedení k tomu, že by jediným opravdivým pohľadom kríž naozaj uvideli; keby mohli skutočne vidieť ukrižovaného Spasiteľa, potom by si uvedomili hĺbku Božieho zľutovania i ohavnosť hriechu. (127)

Kristova smrť je dôkazom veľkej Božej lásky k človekovi. Je to jediná záruka spásy. Kresťanovi vziať kríž by znamenalo odstrániť slnko z oblohy. Kríž nás približuje k Bohu a zmieruje nás s ním. Boh svojou zľutovnou otcovskou láskou sleduje utrpenie, ktoré jeho Syn podstúpil, aby ľudí zachránil pred večnou smrťou a prijíma nás v tomto „svojom Milovanom“.

Bez kríža by človek nemohol mať nijaké spoločenstvo s nebeským Otcom. Od Kristovho kríža závisí všetka naša nádej. Z neho vyžaruje svetlo Spasiteľovej lásky a keď hriešnik spod kríža hľadá na toho, ktorý pre jeho spásu zomrel, (209) môže sa plne radovať, lebo mu boli odpustené hriechy. Človek v pokľaku viery pod krížom dosahuje to najvyššie miesto, aké len môže dosiahnuť.

Kríž nás učí, že nebeský Otec nás miluje večnou láskou. Môžeme sa potom diviť, že Pavol zvolal: „Ja sa nechcem chváliť ničím iným, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista“ (Gal 6,14). Aj my máme prednosť chváliť sa krížom a bezvýhradne sa odovzdať tomu, ktorý sa obetoval za nás. S odbleskom lúčov svetla z Golgoty v našej tvári sme zjavovať svetlo tým, čo žijú v duchovnej tme. (128) (210)